

בן-שימחון עם אשתו האשכנזיה וילדיו הבלונדים
נהנים משני העולמות

שהיא עברה בקיום שהיה טבעי לה. אני לא ממציא בכוח צרכים שאין לי."

כל אחד והמשיח שלו

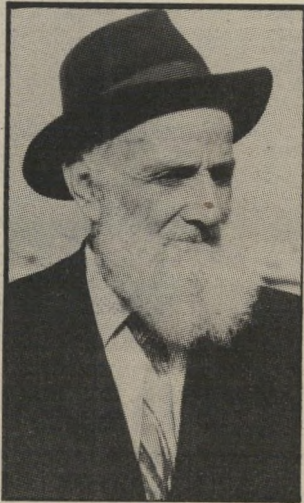
בית בן-שימחון מסתובבים בשלושה יפהפים בלונדיים. רחלי בת ה-21, מריון בן ה-13 ויוני בן ה-7. שלושה תוצרים של נישואי תערובת. אשתו, אילנה, היא צברית אשכנזיה, מורה לספרות.

לילדים שלי יש סבא אשכנזי וסבא מיוחד. שני הבתים שונים ואפילו מנוגדים האחד לשני באופן קוטבי. בראשון שולט הרציו והיעילות ובשני חוסר היעילות, הרמיון והפנטזיה. הם נוטלים מה שמתחשק להם לטיפול ובסך-הכל נהנים משני העולמות.

בכל זאת אני מתנגד ככל תוקף לאבחנה שקיימים פה שני עמים. אפשר לומר שזוהו בעצם עם אחד בתוך מדינה שהיא בתהליך של היווצרות. מי שרואה אותה כאקט שהסתיים טועה. התרבות והפוליטיקה הן מהבחינה הפיסית והן מהבחינה הרוחנית, נמצאות בתהליך של לידה קולקטיבית. אי אפשר ליצור מדינה בקליניקה נקייה. ארץ ישראל היפה היא לא זו שמתכוונים אליה. היא תהיה יפה רק כאשר יצקו לתוכה אלמנטים שונים ומנוגדים."

האם במחוזותי הקבליסטיים קומיים יש בעצם שלילת היסוד המשיחי?

לכל אחד המשיח שלו. מחכים לגודו של בקט הוא גם משיח. כשמצפים לשלום מצפים למשיח. אפילו אם יקראו לו אחרים בשם אחר. כשחיינו למדינת ישראל חיינו למשיח. השאלה היא אם כאמת הגענו אליה, או שאנחנו עדיין מחפשים אותה בתוך עצמה. אוריאלה וייט

סבא אברהם במארוקו
חלומות על המשיח

השוואתית. עבודת הדוקטורט של היתה דווקא על טרגדיה היוונית בקולנוע. התיאטרון היווני הוכיר לי במוצאו את התיאטרון הפולחני של העיירה במארוקו. התחלה היתה פולחן ותפילה, ורק מאוחר יותר פרשו המקלה והשחקן הבודד, והתחיל התיאטרון המערבי."

מדוע צריך ללכת עד לטרגדיה היוונית, כדי לחזור למקורות? התיאטרון הערבי אינו תיאטרון כמושגים מקובלים. זהו תיאטרון של צילילים ושל מספר סיפורים. אין בו הרבה אפשרויות. חיפשי קומניקציה עם החברה המערבית שבה גדלתי. יכול להיות שעשיתי טעות בשיקול או במחשבה, אבל לעשות תיאטרון מיוחד איננו אוטנטי זו בעייה. לא ניתן ליצור קהילה קטנה ולהעביר אותה תהליך תיאטרוני באופן מעברתי, כפי

מכצע וקולט. כולם מלחינים ומבצעים. זוהי חוויה קולקטיבית, כמו בחתונה או בבית-כנסת.

לפעמים שואלים אותי מיהו ה"ל פרץ או השלום עליכם שלכם, ואני עונה: יש תרבות, יש אמנות אבל היא חלק מהחיים. אין אינרדיואלים."

טרגדיה יוונית

התנגשויות בין המערב והמזרח התחילו כבר אז. הוריי, שהגיעו ארצה כמה חודשים מאוחר יותר, נחלו אכזבה איומה. במקום משיח הם פגשו במעברות לבניות דג מלוח. איני יכול לטפל עדיין באכזבה הזאת, כי הפצע עדיין פתוח. אבל הוא מטופל כבר במחזאות המקורית בתיאטרון הישראלי, אם כי בראייה מאוד צרה.

מחזה כמו סורגים של תיאטרון חיפה, שהועלה לפני כשנתיים, ריבר על כל הבוזמיות המאכלסים את בתי הסוהר בארץ. מחזה כמו אופניים לשנה טיפל בכיתה של מפגרים בבית-ספר בקריית-שמונה. התיאטרון הישראלי מטפל בבוזמימה, אבל כמו שהוא נראה לו פה והיום, בלי להכיר את חלקו הקודם. לכן זה יוצא חסר משמעות. כי אם בכלל יש משמעות לתיאטרון, הרי שזו היא הצגת המשבר.

הוריו וארבעת אחיו של גבי בן-שימחון התיישבו ב-1948 בוואדי סאליב. את לימודיו עשה בבית-ספר דתי. ואחרי הצבא למד ספרות עברית ומיקרא באוניברסיטה העברית, שלושת אחיו ושאר לעבוד עם אביו בנגריה, ורק הוא ואחיו הצעיר קיבלו השכלה גבוהה. "אני מודה שהשכלתי הגבוהה כילתה בי כל חלקה טובה," הוא מצהיר.

אחרי מלחמת ששת-הימים נסע עם אשתו לצרפת, שם למדו שניהם ספרות

הניעונועים מתחת לשמיכות כמו גלים. תישעה חודשים יותר מאוחר היה גל של לידות."

כעצמה בוזמימה משתמש בן שימחון ברקע מילדותו. אני יכול לראות בבוזמימה את אבי ובסוליאקה את אמי. פירוש השם בוזמימה בערבית הוא "בעל הפינקס". בוזמימה רושם בפניקס ציונים לתלמידים, לפרחים, לעצים, לפאר ולמוג'האוור. רק לו לא היה מי שיתן ציון. כזה היה אבי — פנטזיונר.

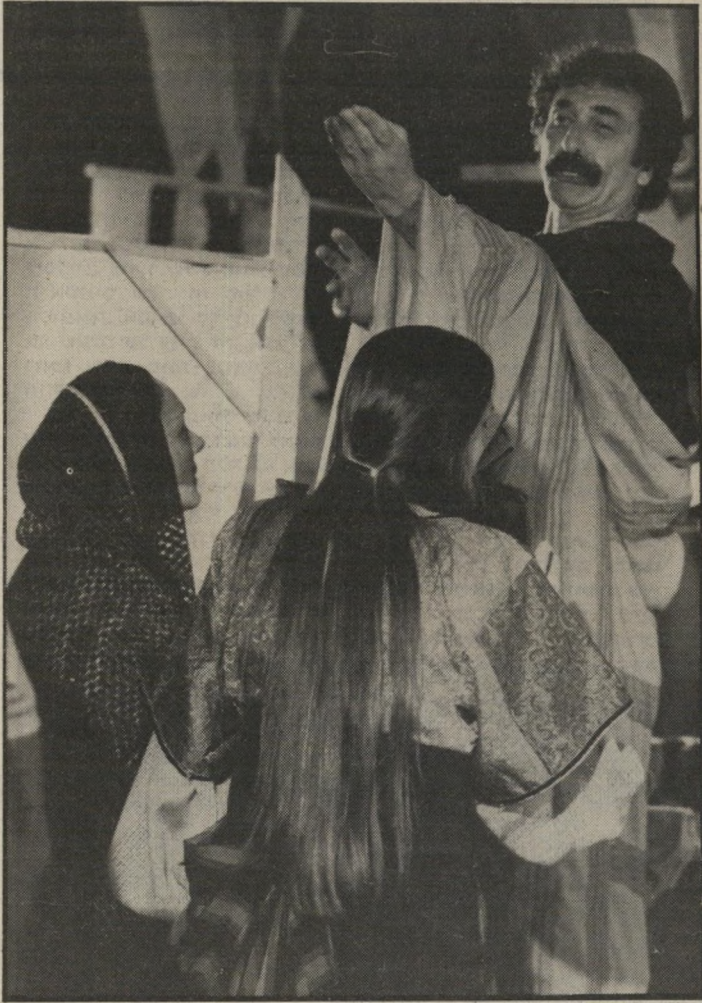
יום אחד הגיע אלינו סם אבוטובל, עכשיו אביטל, השליח הראשון של הציונות. הוא סיפר לאבא שיש אוניות לארץ ישראל. אבא טיפל בו כמו במשיח. אני זוכר את הלילה של היציאה — המון אור כבית, ובמרכז החדר עמד שולחן אגדת, מלא כל טוב. כולם היו לבושי-גז ובאמצע ישב השליח. לא שטפנו את הצלחות, נעלנו את הבית על מנעול וזרקנו את המפתח

ועין אחת דומעת. תחושה זו הייתה רוצה להעביר לצופים."

מעבדה לכבוד המשיח

בן-שימחון, בן 45, נולד בבעיירה ספרו שבמארוקו, ליד הרי האטלס. העיירה, שכללה 7,000 איש, היתה מוקפת חומות עבות ונהר באמצע. כנער קלטתי הרבה ריחות של שושנים, של תפוז ושל דובדבנים, לצד הרבה יהדות, קבלה ומיסטיקה. זו היתה מעין מעבדה אסטרוולוגית כדי לחולל את המשיח. כל מה שהתרחש בשמיים, אם היה זה ליקוי חמה או כוכב שנפל, היה סימן לבואו של המשיח.

במקום כזה, שלא היו בו רדיו, טלפון וטלוויזיה, האוצר הגדול שאפשר היה לחלום עליו היה המשיח. אם שהיו לה עשרה בנים היתה

בוזמימה
פנטזיונר

מאושרת, כי לפי תורת-הסכיזם עשוי המשיח לבוא ממנה.

זו היתה יהדות שישבה 2,000 שנה וחיבתה למשיח, וכשהגיעה אליה הציונות, היא מצאה אנשים יושבים על מיוודות. אבי, שהיה נגר, היה בעצם אחד המקובלים החשובים בעיירה, שזע כל שני וחמישי כמצוותה. הם היו מתקבצים בימים מסויימים, קוראים בווהר, מפייעים, שרים וחולמים, קמים לתיקון-חצות ומספרים זה לזה את חלומותיהם — הכל סביב הגאולה בציון.

כשהייתי הולך עם אותה, פמליה של מעלה לקראו את ספר הווהר, הייתי קולט ליחשושים לא מובנים, ומרי פעם פסוקים של שיר-השירים. חוץ משריים וארוטיקה לא תפסתי כלום. זה התאים לארוטיקה מיוחדת — החוץ מכוסה וכפנים ישנו התרחשויות מטלטלות.

אני זוכר שבחתונה, למשל, כל העיר היתה מתחנת. כל השכונות היו מכינות לכלה את השימלה ועושות לעצמן חגיגה. כשהיתה הכלה טובלת במיקווה, היו כולן רוחפות ירך או בוך, ובלילה-הכלולות ישבה כלה-העיר בחדר אחד. היו פורשים מצעים וכולם שכבו מתחת לסריגים. כילד, אני זוכר את

למטה.

בחוץ חיכתה לנו מכונת — חפץ שמעולם לא הגיע לסימטה שלנו. בחדר-המדרגות הצטרף אלינו זוג שהתחתן באותו לילה. נדחסנו כולנו לתוך המכונת — שלושה בנים ואמא שהיתה בהריון. הגענו לאיזה הר וחיכינו לניצוץ-האוויר בלילה.

היה זה מוצאי-שבת. אבא הרליק את נרה-הברלה ופתאום עונה לו אור אחר מהים. הוא הגיע את המנורה למעלה ולמטה אחורה וקדימה, כמו בתקופת המישנה. התחילה מרוצה של כולם לעבר האור וכאן התחיל המסע המופלא.

הגענו לקפריסין, ומשם עלינו רק אחי ואני ארצה. הורי היו בתקופת המתנה. כשהגענו ארצה נלקחנו למוסד לילדים. החלפנו את ביגדי-החג בכיגדי חאקי והפכנו לנערים בארץ ישראל העוברת. היה חופש מהורים, חופש מאלוהים, מדת וממסורת.

פתאום, בשיעור, מתימטיקה הוציא המורה וילך והתחיל לנגן את ורדי. זו היתה הפעם הראשונה ששמעתי מוסיקה שבה הייתי רק פסיבי — לא מתערב, כי אם רק קולט ונהנה. המוסיקה בפרט והאמנות המיוחדת בכלל היא כזאת, שאיזו בה

בן-שימחון עם הוריו בעת טיול ברומניה
חוסר יעילות, דמיון ופנטזיה